

УДК 378.147.016

Соломаха Анжеліка Вікторівна

доцент, кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання Педагогічного інституту

Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ, Україна

a.solomakha@kubg.edu.ua

ORCID: 0000-0002-3561-8244

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В РАНЬОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Анотація. Система освіти повинна реагувати на зміни в суспільстві, тому місією сучасних педагогічних закладів вищої освіти є підготовка педагога готового та здатного приймати сучасні виклики та відповідати запитам суспільства. В статті викладено досвід підготовки кафедри іноземних мов і методик їх навчання Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка студентів спеціальностей 012 “Дошкільна освіта” та 013 “Початкова освіта” до впровадження цифрових засобів та інструментів у процес формування іншомовної комунікативної компетентності дітей 3-10 років у закладах дошкільної освіти та Новій українській школі. Зазначимо, що означена робота відбувалася в межах дослідження за науковою темою кафедри: “Стратегія іншомовної підготовки педагога в умовах євроінтеграції”. Основою дослідження стало розуміння специфіки мови як засобу комунікації, а тому поява нових - цифрових - шляхів та інструментів комунікації, широке їх проникнення в різні сфери життя закономірно потребує їх використання в освітніх цілях. Крім цього, нормативні документи МОН України визнають інформаційно-цифрову компетентність складовою професійної компетентності вчителя будь-якого навчального предмету, що також вимагає модернізації складових підготовки педагога з раннього навчання іноземних мов. У процесі дослідження ми спиралися на визначені у DigCompEdu рівні цифрової компетентності вчителя та поставили за мету підготувати майбутнього педагога з раннього навчання іноземних мов до практичного застосування цифрових засобів та інструментів з урахуванням Теорії Покоління, особливостей дітей покоління Альфа, чинних програм навчання іноземних мов в умовах сучасних закладів освіти України. У процесі дослідження у програми навчальних дисциплін “Сучасні технології навчання дітей дошкільного віку іноземної мови” (спеціальність “Дошкільна освіта”) та “Сучасні технології навчання іноземної мови у початковій школі” (спеціальність “Початкова освіта”) введено змістові модулі “Організаційно-педагогічні умови застосування сучасних технологій навчання ІМ дітей дошкільного віку/ІМ у ПШ”, “Цифрові технології навчання ІМ дітей дошкільного віку/ІМ у ПШ”, “Media-based learning у ранньому навчанні іноземної мови у ЗДО/у початковій школі”, “Технології змішаного навчання іноземної мови у початковій школі”, в межах яких відбувається теоретична, практична та методична робота, метою якої є формування цифрової компетентності майбутніх педагогів.

Ключові слова: діджиталізація; педагог з раннього навчання іноземних мов; професійна компетентність; раннє навчання іноземних мов; цифрові засоби та інструменти; цифрова компетентність.

Постановка проблеми та її актуальність. Безперечною умовою модернізації сучасної освіти всіх рівнів є її діджиталізація. З 2018 року в Україні розпочато реформу системи середньої освіти та створено Нову українську школу (далі НУШ). У Концепції НУШ [1] зазначено, що інформаційно-цифрова компетентність є ключовою рисою сучасного громадянина, тому цифровими навичками, поряд із іншими, повинні володіти всі учасники освітнього процесу. Цифрова компетентність вже визнана складовою професійної компетентності педагога [1]. За результатами проведених досліджень в межах проєкту dComFra, було розроблено *Рамку цифрових компетентностей для громадян Європейського Союзу – DigComp 2.1*, імплементовану та адаптовану Україною відповідно до регіональних особливостей. *DigComp UA for Citizens* [2], яка складається з 4 вимірів, 24 компетентностей та 6 рівнів оволодіння, базується як на європейській моделі цифрових компетентностей для громадян, так із врахуванням інших

європейських документів у сфері цифрових компетентностей. МОН України, у свою чергу, спільно з Українським інститутом розвитку освіти розробив та затвердив новий професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)" [3]. Цей документ дає чіткі орієнтири як кожному вчителю щодо власного професійного розвитку, так і закладам вищої освіти, що готують майбутніх педагогів, яким повинен бути вчитель. Однією зі складових професійної компетентності вчителя будь-якого навчального предмету є інформаційно-цифрова компетентність [3].

Вважаємо, що стратегічно важливим завданням педагогічних ВНЗ України у процесі підготовки сучасного педагога взагалі, а з раннього навчання іноземної мови зокрема, є те, щоб для студентів педагогічних спеціальностей було розроблено та впроваджено такі освітні програми, опанування яких зробить їх у майбутньому здатними визначати щоуроку коло навчальних завдань в межах поставлених освітніх цілей та вибирати оптимальні способи їхнього рішення, виходячи з діючих правових норм, наявних ресурсів і обмежень. Саме тому у 2016 р. кафедрою іноземних мов і методик їх навчання (КІММН) Педагогічного інституту університету імені Бориса Грінченка обрано наукову тему: «Стратегія іншомовної підготовки педагога в умовах євроінтеграції», яка виконується в межах загальної наукової теми Педагогічного інституту: «Нова стратегія професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції». Метою наукового дослідження КІММН було не тільки вивчення сучасних практик педагогічних ВНЗ країн Європейського союзу щодо іншомовної підготовки майбутнього педагога [4, 5, 6, 7, 8], а насамперед розробка власної стратегії іншомовної підготовки такого вчителя. Станом на березень 2021 року науково-педагогічним складом КІММН оновлено змістове наповнення робочих програм навчальних дисциплін, що дозволяє підготувати педагога, який готовий до реалізації всіх концептів, закладених у НУШ, починаючи з закладів дошкільної освіти. Студенти Педагогічного інституту також мають можливість отримати додаткову спеціалізацію «Вчитель іноземної мови у початковій школі» та «Вчитель іноземної мови дітей дошкільного віку», тобто стати фахівцями з раннього навчання ІМ.

Як ми вже зазначали у наших попередніх розвідках, «професійна компетентність педагога з раннього навчання безпосередньо впливає на успішність дитини в оволодінні іноземною мовою. Йдеться не лише про рівень мовної та мовленнєвої компетенції такого вчителя, а насамперед про методичну складову професійної підготовки, адже методика раннього навчання ІМ специфічна та особлива» [9], тому освітньою програмою підготовки студентів педагогічних спеціальностей передбачено такі дисципліни, як «Сучасні технології навчання іноземної мови дітей дошкільного віку» та «Сучасні технології навчання іноземної мови у початковій школі», опанування яких дозволять майбутнім педагогам здійснювати раннє навчання іноземних мов на високому методичному рівні, зокрема застосовувати цифрові технології та інструменти на заняттях з іноземної мови у закладах дошкільної освіти та на уроках іноземної мови у НУШ.

Метою нашої статті є представлення досвіду формування готовності і здатності студентів педагогічних спеціальностей застосовувати цифрові технології та інструменти у процесі діджиталізації в ранньому навчанні іноземних мов.

Аналіз наукових досліджень. Системна інтеграція цифрових технологій в освітній процес є неминучим і необхідним кроком у розвитку іншомовної освіти та підготовці фахівців, які будуть навчати іноземним мовам. Розвиток Інтернету і соціальних мереж призвели до того, що сьогодні ми говоримо вже не про навчання покоління Z, яке називають цифровим. Наші майбутні педагоги з раннього навчання будуть вчити

покоління Альфа – Google babies, тому їхня методична підготовка повинна бути направлена на розвиток таких компетентностей, які орієнтовані на навчання людей майбутнього, враховуючи та “намагаючись зрозуміти, як змінюється їх пізнавальна сфера, психічні можливості, інформаційні потреби і шляхи їх задоволення, з тим, щоб трансформувати традиційну систему освіти під нові вимоги, або, навіть, повністю замінити її новою, сконструйованою під сучасних учнів та учнів майбутнього” [10, с. 37.]. Науковці (А.Кулакова [11], А.Варга [12], А.Єрмоленко [13], Р. Сойчук [14]) констатують, що вже у віці 3-5 років сучасна дитина стає активним користувачем Інтернету через прогляд мультфільмів на Youtube, віртуальні ігри, починають користуватися месенджерами. Учні ж початкової школи – це не просто користувачі Інтернету, це вже творці цифрового контенту, для них звичайними явищами є селфі, меми, plunking, photo bombing, gangnam style, ice bucket challenge тощо. Це діти, для яких поставити питання Google є природнішим, ніж вчителю, які здатні швидко сприймати інформацію одночасно з кількох екранів, та починають заробляти в Інтернеті вже з юних літ [15].

Можна стверджувати, що проблеми навчання дітей покоління Альфа сьогодні тільки починають досліджуватись у науковій літературі, зокрема активно досліджують можливості тьюторського спілкування в мережі Інтернет [16, 17], використання електронної пошти та інших сервісів [18,19, 20], створення веб-сайтів та ефективного використання онлайн ресурсів в навчальному процесі [21, 22], створення та використання мультимедіа [23], адже Web 1.0, пов'язаний з виникненням Інтернету, еволюціонував у Web 3.0, а Інтернет став базою даних не для власного використання, а для всього світу, засобом взаємодії людства на новому рівні.

Вважаємо, що в сучасному цифровому суспільстві для досягнення високої якості освітнього процесу необхідно врахувати вікові і типологічні особливості дітей покоління Z та Альфа, а саме всебічне вивчення їхніх можливостей, прогнозування їхніх потреб у найближчому майбутньому на основі реального знання індивідуальних особливостей кожної дитини є обов'язковою ознакою сучасного підходу до організації освітнього процесу.

Виокремлення аспектів проблеми, які ще недостатньо вивчені. Можна констатувати, що студент Педагогічного інституту – майбутній педагог – це представник покоління Z, який буде навчати дітей – представників покоління Альфа, тому освітні та робочі програми потребують осучаснення, метою якого є підготовка фахівця XXI століття, який у своїй подальшій професійній діяльності буде готовий відповідати запитам покоління Альфа, мотивуючи його до навчання, розвиваючи пізнавальний інтерес, що неможливо без використання сучасних технологій, до яких належать цифрові засоби та інструменти.

Формулювання мети та завдань статті. Метою нашої статті є представлення досвіду роботи кафедри іноземних мов і методик їх навчання Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, завданням якої було підготовка студентів педагогічних спеціальностей до впровадження цифрових технологій та інструментів у процесі раннього навчання іноземних мов.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих результатів. Будь-яка мова є насамперед засобом комунікації, тому поява нових технічних засобів комунікації і їх широке проникнення в усі сфери нашого життя закономірно впливає на освітній процес в цілому, і на раннє навчання іноземних мов зокрема. Саме тому одним з напрямів дослідження в межах наукової теми кафедри іноземних мов і методик їх навчання (“Стратегія іншомовної підготовки педагога в умовах євроінтеграції”) став напрям, пов'язаний із діджиталізацією у навчанні іноземних мов, адже серед “навчальних дисциплін, що вивчаються..., важко, мабуть, знайти іншу таку дисципліну,

при викладанні якої ідея використання різного роду технічних засобів навчання знаходила б настільки ж активний відгук як у практиці викладання іноземних мов” [24]. Для нас релевантним є соціально-інтерактивний або компетентнісно-коннективістський підхід у вивченні іноземних мов, який характеризується активною соціальною взаємодією всіх учасників процесу і постійним доступом до інтерактивного навчального матеріалу [25], тому системну інтеграцію цифрових технологій та інструментів в освітній процес вважаємо неминучим і необхідним кроком у розвитку сучасної мовної освіти. Своїм завданням ми вбачали підготувати студентів педагогічних спеціальностей до застосування цифрових засобів та інструментів на уроках/заняттях іноземних мов, адже саме методично правильне їх застосування є запорукою ефективності та уможливує підвищення якості сформованості іншомовної комунікативної компетентності дітей.

Ми спиралися на Рамку цифрової компетентності вчителя DigCompEdu [26], яка “орієнтована на вчителів та викладачів усіх рівнів освіти від дитячого садка до вищої та післядипломної освіти, загальної та професійної, навчання осіб з особливими потребами та у неформальних навчальних контекстах.

Рис.1. Шість сфер цифрової компетентності вчителя (DigCompEdu) [27]

Цілком погоджуємось з колегами з Німеччини, які зазначили що “у світі, який стає дедалі більш діджитальним, вчителі теж мають пристосовуватися до нових реалій. Втім набуття нових компетенцій та компетентностей не означає лише опанування нових методик, мова йде про переосмислення традиційного уявлення про роль і завдання вчителя. А це для багатьох вчителів найперша перепона. Якщо вчитель подолає цю перепону, якщо він цікавитиметься новим і буде готовий взятися за справу, тоді й розпочнеться процес його навчання. Щоб досягти такої стадії, вчитель має усвідомити, що йдеться передусім про сучасну освіту для нового покоління, про суспільне майбутнє, і просто відгородитися від суспільних змін неможливо” [28], стратегічним завданням було сформулювати новий погляд і в наших студентів. Спершу необхідно було зрозуміти рівень цифрової компетентності студентів, тому на основі тесту на самооцінювання DigCompEdu Quick Check, який дозволяє швидко визначити свій рівень цифрової компетентності, було проведено анкетування, результати якого показали [див. 29], що незважаючи на те, що майбутні педагоги інформаційно грамотні, проте цього

недостатньо для для успішного застосування цифрових засобів та інструментів на уроках/заняттях іноземної мови.

Тому у 2017-2021 р.р. в робочі програми навчальних дисциплін “Сучасні технології навчання дітей дошкільного віку іноземної мови” спеціальності “Дошкільна освіта” та “Сучасні технології навчання іноземної мови у початковій школі” спеціальності “Початкова освіта” (2-4 курс) введено змістові модулі “Організаційно-педагогічні умови застосування сучасних технологій навчання ІМ дітей дошкільного віку/ІМ у ПШ”, “Цифрові технології навчання ІМ дітей дошкільного віку/ІМ у ПШ”, “Media-based learning у ранньому навчанні іноземної мови у ЗДО/у початковій школі”, “Технології змішаного навчання іноземної мови у початковій школі”. У межах дисципліни “Іноземна мова з методикою навчання” у свою чергу “...використовують цифрові та мультимедійні технології не тільки з метою формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх педагогів, а й з методичною метою, демонструючи майбутнім педагогам сучасні засоби навчання іноземних мов, які надалі вони зможуть застосовувати у своїй професійній діяльності на уроках іноземної мови” [9]. У процесі формування цифрової компетентності педагога з раннього навчання ІМ, на наше переконання, головними завданнями є:

- розвинути навички та вміння навчальної роботи з формування іншомовної комунікативної компетентності дітей відповідно до нормативних документів з іноземної мови для ЗДО та ПШ із застосуванням цифрових технологій та інструментів;
- навчити студентів добирати та аналізувати цифрові технології та інструменти навчання іноземних мов;
- сформувати навички їхнього ефективного застосування в освітньому процесі з іноземних мов;
- навчити планувати заняття/урок іноземної мови із застосуванням ефективних цифрових технологій та інструментів;
- формувати вміння здійснювати контроль рівня сформованості іншомовних знань, умінь та навичок дітей засобами цифрових технологій та інструментів.

У процесі вивчення вищезазначених навчальних дисциплін студенти Педагогічного інституту ознайомлюються з теоретичними аспектами впровадження цифрових технологій та інструментів в освітній процес, зокрема з вимогами, видами та специфікою їхнього застосування відповідно до психолого-фізіологічних особливостей розвитку дітей певної вікової категорії та приналежності до покоління Альфа. У DigComp 2.1 описно кілька рівнів майстерності оволодіння кожною галуззю цифрової компетентності за чотирма узагальненими рівнями: *базовий* (прості задачі – 2 підрівні), *середній* (1 – чітко визначені, рутинні задачі; 2 – прямолінійні проблеми, задачі та чітко визначені й не рутинні проблеми), *вищий* (1 – різноманітні задачі та проблеми; 2 – найбільш відповідні задачі), *експертний* (1 – вирішення складних проблем з обмеженими розв’язками; 2 – вирішення складних проблем із багатьма факторами, що взаємодіють між собою), і нашою метою є наблизити студентів до експертного рівня. Тому на практичних заняттях вищезазначених дисциплін студенти вчать:

- добирати та оцінювати цифрові технології та інструменти навчання іноземних мов відповідно до цілей та завдань, формування іншомовної комунікативної компетентності дітей дошкільного віку/молодших школярів, визначених у нормативних документах. Зокрема набувають навички практичного використання онлайн-ігор (Buddy.ai, Clifford: Interactive Storybooks, Influent, Bubbles, ilern - interaktives Lernen) та лексичних та граматичних онлайн тренажерів (EWA, DEUTSCHTRAINER 14 Zahlen, ilern.ch; Deutsch-perfect, Vabbel), для реалізації проектної діяльності (Kahoot Padlet), для розвитку навички письма (Postcrossing, Deutsch perfekt interaktiv, schlaukopf.de:Deutsch -

Grundschule, Grammatik - Spiele und Übungen für den Deutschunterricht), використання мобільних додатків (Англійська для дітей, Ursa Games);

- створювати власні дидактичні продукти (інструменти) для здійснення освітнього процесу з іноземних мов у ЗДО/початковій школі (learningapps.org, Power Point, Prezi, Anki, Quizlet, Voki, Storybird, StoryJumper, Mind Map, AudioBoo, Creaza, Wordle);

- використовувати цифрові технології для вдосконалення взаємодій з учнями (British Council Kids, LingQ, Дуолінго, дошка Padlet);

- здійснювати різні види контролю та оцінювання навчальних досягнень дітей дошкільного віку/учнів початкових класів засобом цифрових технологій та інструментів (Hot potatoes, JQuiz, JCloze, JMatch, JCross, JMix; створити тести на платформах «На Урок» чи «Всеосвіта», Майстер-Тест, Google Форми; Lern-quiz.de);

- планувати та організовувати освітній процес з іноземних мов у ЗДО/початковій школі, з урахуванням психолого-фізіологічних особливостей розвитку молодших школярів, дотримуючись загальнодидактичних та методичних принципів, форм, активних методів та прийомів навчання, санітарно-гігієнічних вимог іноземних мов, застосовуючи цифрові засоби та інструменти Teachers Pay Teachers, Capzles, QR-коди, Google Docs, Planboard;

- розвивають навички колаборації з колегами для спільного творення знань (SlideShare, Glogster).

Окрім цього, означені цифрові ресурси та інструменти використовуються викладачами кафедри іноземних мов і методик їх навчання Педагогічного інституту у практичній роботі зі студентами в межах інших дисциплін, таких як “Іноземна мова з методикою”, “Іншомовна освіта з методикою” тощо, що дозволяє у процесі поглиблення іншомовної комунікативної компетентності майбутніх педагогів щоденно доводити ефективність та зручність цифрових технологій та інструментів опанування іноземною мовою.

Зацікавленість майбутніх педагогів до впровадження цифрових технологій та інструментів у раннє навчання ІМ призвела до того, що деякі з них обрали теми магістерських досліджень, пов’язані з питаннями діджиталізації на уроках/заняттях ІМ у ЗДО/ПШ. Так протягом 2019 -2020 н. р.:

- А.О. Франкова, студентка групи ПОБ-1-19-1.4 д, розробила магістерський проєкт «Організація навчання іноземних мов у початкових класах засобами цифрових технологій» (2 клас, НУШ), в ході реалізації якого створили власні цифрові навчально-методичні матеріали для розвитку іншомовних лексичних навичок учнів 2 класу (зокрема флеш-картки для засвоєння лексичних одиниць з аудіосупроводом у програмі Anki, різні види вправ для формування та контролю рівня сформованості лексичних навичок за допомогою ресурсу LearningApps) та експериментально підтвердила ефективність їхнього використання на уроках іноземної мови у початковій школі;

- А.О. Савицька, студентка групи ПОМ-3-19-1.4з, виконувала магістерське дослідження «Педагогічні умови використання онлайн-ресурсів у процесі навчання іноземної мови у початковій школі», в межах виконання якого підбрала низку онлайн-ресурсів для уроків англійської мови у 3 класі та експериментально довела, що застосування онлайн-ресурсів у навчальному процесі дозволяє розвивати іншомовні навички, активізувати усі види мовленнєвої діяльності та підвищити мотивацію учнів у навчанні іноземної мови.

У поточному 2020-2021 н.р. розпочаті магістерські дослідження за темами “Організація навчання іноземної мови учнів 3-4 класів із застосуванням навчальних платформ”, “Застосування комп’ютерних технологій у навчанні англійської мови учнів 3-го класу НУШ”, “Застосування платформи Duolingo for schools у навчанні іноземної мови учнів 4 класу початкової школи”, “Організація навчання іноземної мови у

початковій школі в умовах диджиталізації освітнього процесу”, “Застосування технології Blended Learning у навчанні англійської мови учнів четвертого класу”, “Організація роботи вчителя початкової школи з формування іншомовленнєвих умінь учнів четвертого класу засобом веб-квестів” тощо. Наукові дослідження студентів-магістрантів засвідчують, що вони досягли високого рівня сформованості цифрової компетентності та здатні стати провідниками змін в НУШ та ЗДО України.

Хотіли б зазначити, що значна кількість студентів 4-6 курсів суміщають навчання в Київському університеті імені Бориса Грінченка з роботою у ПШ чи ЗДО, саме тому в них є можливість впроваджувати цифрові засоби та інструменти, які вони опанували під керівництвом викладачів кафедри іноземних мов і методик їх навчання в Педагогічному інституті, у свою щоденну практику, тобто безпосередньо на уроках/заняттях з ІМ. Серед таких студентів (65 осіб) – за суміщенням вчителів – проведено анкетування, метою якого було визначення ефективності формувального етапу експерименту та встановлення результатів нашого дослідження.

Перший блок питань анкетування стосувався ставлення та очікувань від процесу діджиталізації в навчанні ІМ (Рис. 2, 3,4), результати якого засвідчили, що студенти очікують підвищення мотивації і успішності своїх учнів; більшість також вважає, що підвищиться і якість проведення освітнього процесу. Одночасно успіх процесу впровадження цифрових засобів і інструментів, на думку наших респондентів, залежить не тільки від технічного забезпечення закладів освіти, а й безпосередньо від кваліфікації педагогічного складу, який буде втілювати усі інновації, від методичного супроводу.

Чого Ви чекаєте від діджиталізації в навчанні ІМ у початковій школі?

65 відповідей

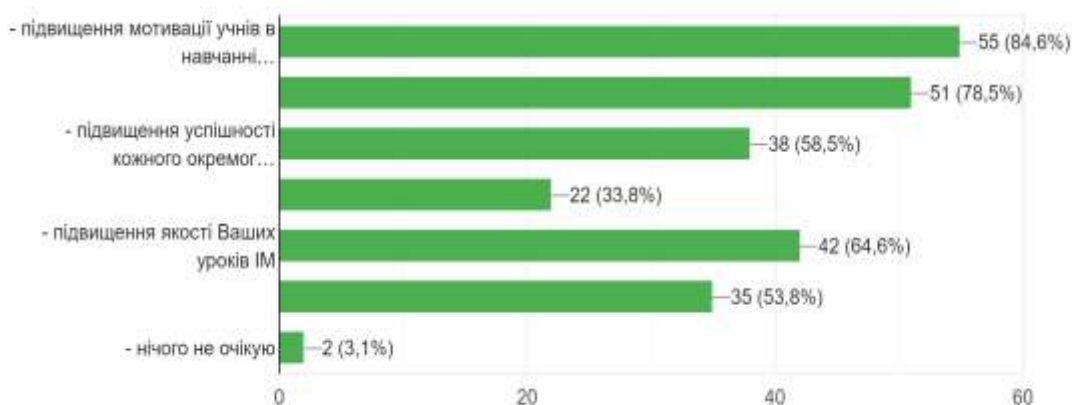

Рис. 2. Очікування від діджиталізації у ранньому навчанні ІМ

Що Ви вважаєте необхідними складовими успіху діджиталізації в навчанні ІМ у початковій школі?

65 відповідей

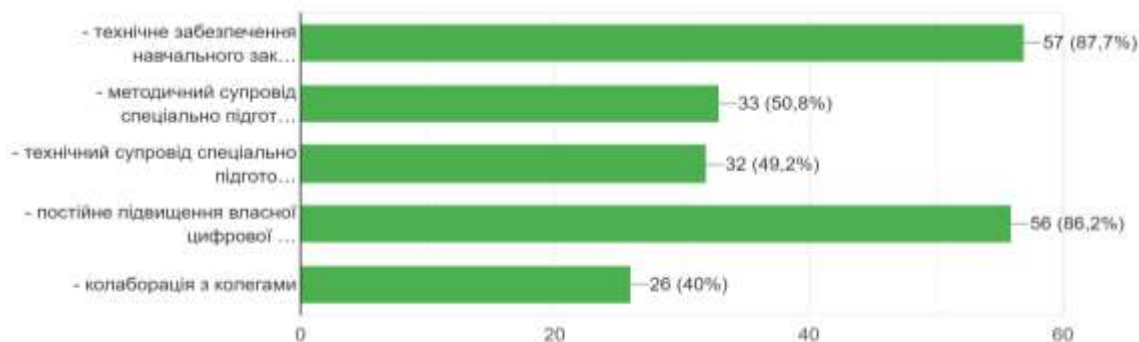

Рис. 3. Необхідні складові успіху діджиталізації освітнього процесу

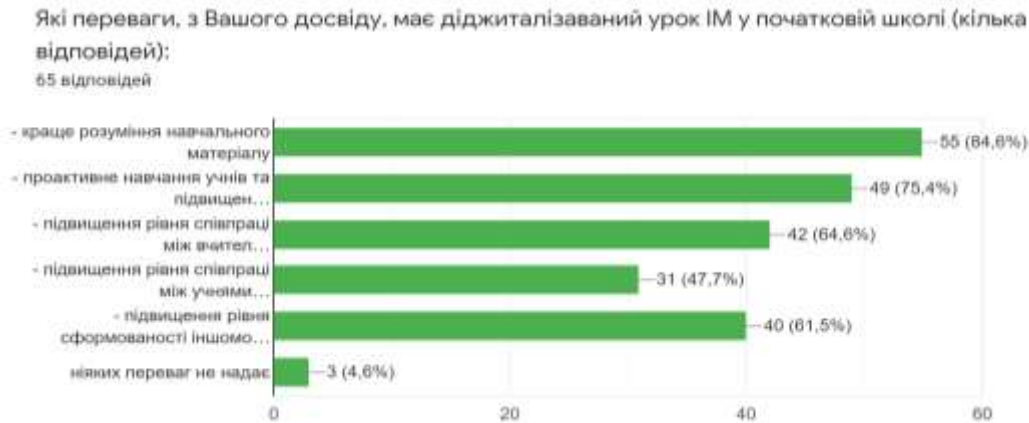

Рис. 4. Переваги діджиталізованого уроку ІМ

Другий блок питань стосувався безпосереднього застосування цифрових технологій та інструментів у ранньому навчанні ІМ (Рис. 5, 6, 7). За результатами анкетування можемо констатувати, що 70,8% вважають свій рівень цифрової компетентності високим, проте залишаються і ті, хто її оцінив як низький (7,7%). Однак одночасно опитувані відповіли, що рівень своєї цифрової компетентності треба весь час підвищувати. Також можна констатувати, що більшість використовує цифрові засоби та інструменти кожного уроку (63,1%), а майже третина – щонайменше раз на тиждень. Щодо видів цифрових засобів та інструментів, то з урахуванням вікової категорії учнів, найчастіше використовуються різні види візуалізації для опрацювання іншомовного матеріалу, інтерактивні підручники та е-платформи до підручників іноземної мови.

Як Ви вважаєте рівень Вашої цифрової компетентності є:
65 відповідей

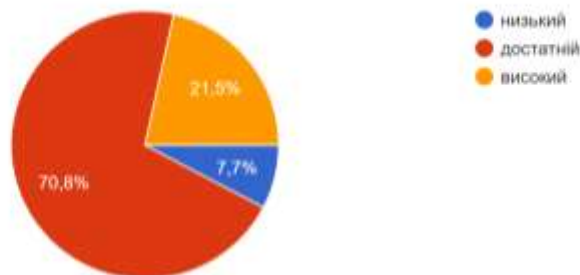

Рис. 5. Самооцінка рівня цифрової компетентності

Як часто Ви використовуєте цифрові технології у широкому розумінні цього поняття у своїй педагогічній діяльності?
65 відповідей

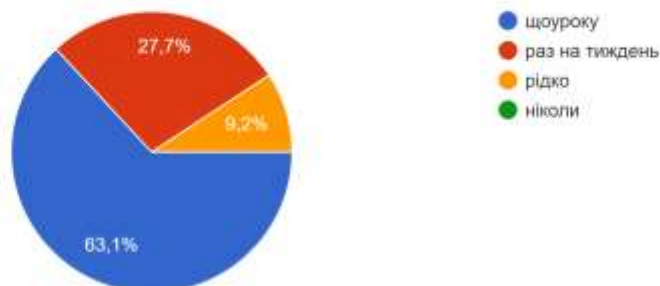

Рис. 6. Частота використання цифрових технологій та інструментів

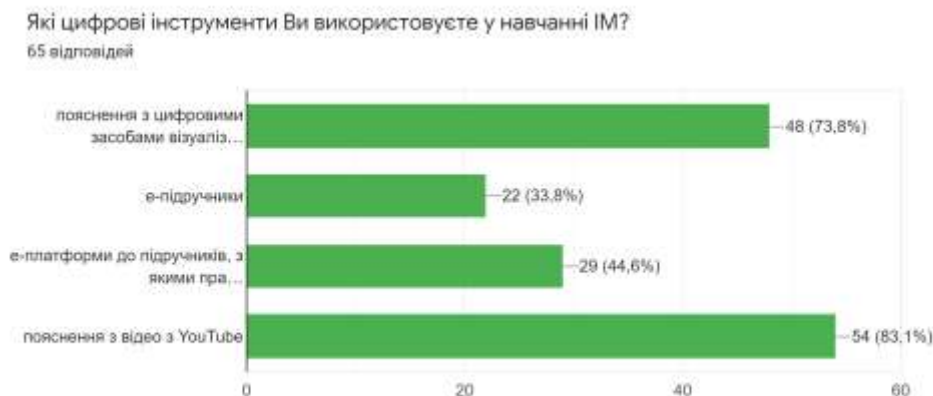

Рис. 7. Види цифрових засобів та інструментів, що використовуються у ранньому навчанні ІМ

Результати анкетування показали ефективність обраного шляху формування цифрової компетентності педагога з раннього навчання іноземних мов, проте і засвідчили необхідність приділити більшу увагу темам гейміфікації у ранньому навчанні іноземних мов, оскільки саме ігрові навчання є найсучаснішою тенденцією у навчанні дітей різних вікових категорій.

Висновки, рекомендації, перспективи подальших досліджень. За результатами нашого дослідження можна впевнено говорити, що специфіка дисципліни “Іноземна мова” обумовлює активне і доречне застосування цифрових засобів та інструментів на всіх рівнях освітнього процесу: від закладу дошкільної освіти до закладу вищої освіти.

Діджиталізація у навчанні іноземних мов – це процес, який набирає обертів, покоління Альфа вже почало навчатися, тому завдання усіх педагогічних ВНЗ України – підготувати майбутніх педагогів до активного та методично правильного використання здобутків сучасного цифрового світу, навчити налагоджувати ефективну цифрову співпрацю як з учнями, так і з колегами, розвивати себе та своїх учнів засобом цифрових технологій та ресурсів.

Введення окремих змістових модулів в межах навчальних дисциплін “Сучасні технології навчання дітей дошкільного віку іноземної мови” спеціальності “Дошкільна освіта” та “Сучасні технології навчання іноземної мови у початковій школі” спеціальності “Початкова освіта” (2-4 курс)“ в Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка, на яких безпосередньо формувалась цифрова компетентність студентів педагогічних спеціальностей з урахуванням специфіки дисципліни “Іноземна мова”, було доцільним, а результати довели ефективність. У подальшому необхідно аналізувати досвід впровадження подібних компонентів в інших педагогічних ЗВО України, проводити науково-практичні дискусії з вчителями іноземних мов різних освітніх рівнів, створювати науково-методичні рекомендації, що дозволить уніфікувати складові цифрової компетентності саме педагога з раннього навчання іноземних мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концептуальні засади реформування середньої освіти Нова Українська Школа: Міністерство освіти і науки України від 27.10.2016 р. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html> (дата звернення: 04.01.2021).

2. Рамка цифрових компетентностей для громадян України (DigCompUAforCitizens) URL: <https://www.ist.knu.ua/wpcontent/uploads/2020/07/DigComp-Framework-UA-for-Citizens.pdf> (дата звернення: 04.01.2021).
3. Реєстр професійних стандартів. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv> (дата звернення: 04.01.2021).
4. Kosharna N., Zhuravlova L., Nieliepova Al., Sidorova Ir., Lopatynska N. Professional training of primary school teachers (experience of Great Britain, Sweden). ALRJournal. 2020; 4(9): 159-173. DOI: 10.14744/alrj.2020.82712.
5. Кошарна Н. В. Інноваційні методи в мовних дисциплінах під час профільного навчання. International Journal of Higher Education (9). с. 230-242.
6. Головатенко Т. Ю. Нормативно-правове забезпечення професійної підготовки вчителів початкової школи у країнах Бенілюкс та Україні ЛОГОΣ COLLECTION DE PAPIERS SCIENTIFIQUES. 2019, с. 77-83. ISSN 978-617-7171-89-7
7. Лобода О. В. Досвід Румунії з підготовки учителя до раннього навчання англійської мови дітей дошкільного і молодшого шкільного віку Педагогічний процес: теорія і практика (4 (59)), 2017, с. 126-131. ISSN 2078-1687.
8. Соломаха А. В., Лобода О.В. Сучасні тенденції іншомовної підготовки майбутніх учителів початкової ланки освіти Угорщини «Інноваційна педагогіка», № 24, 2020, 2 (24), с. 119-125.
9. Соломаха А. Застосування цифрових технологій для формування іншомовної граматичної компетенції у процесі раннього навчання іноземних мов (на прикладі німецької мови). Електронне наукове фахове видання “Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету”, (8), с. 121-135. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2020.8.11>
10. Shylina N. Generation «z» and «alpha»: psychological characteristics of training and education. Znanstvena misel journal №40/2020, p.p. 36-40, ISSN 3124-1123.
11. Кулакова, А.Б. Поколение Z: теоретический аспект. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/pokolenie-z-teoreticheskiy-aspekt/viewer> (дата звернення: 25.02.2021).
12. Варга А. Ребенок не читает: «Не будут они читать, и заставляют их бессмысленно». URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/3342> (дата звернення: 03.03.2021).
13. Єрмоленко А. Б. Розвиток національного освітнього простору в контексті надбань Теорії поколінь. Вісник національного університету оборони. 2014. № 3, с. 82–87.
14. Сойчук Р. Л. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему. Інноватика у вихованні. 2016. Вип. 4, с. 220-230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2016_4_27. (дата звернення: 23.01.2021).
15. Опанасенко Ю. М. Покоління Z: нові виклики для освіти. Нова грамотність у цифровому столітті: Матеріали обласної науково-практичної інтернет-конференції. Черкаси : ЧОІПОПП, 2016, с. 51 – 54.
16. Соломатина А.Г. Развитие умений говорения и аудирования учащихся посредством учебных подкастов. Вестник Томского государственного университета. Серия: Язык и культура. 2011. №2(14), с. 130-134.
17. Плугатарьова О. І. Використання Інтернет-контенту під час вивчення англійської мови (методичний аспект). Англійська мова та література. 2011. № 10, с. 8–12.
18. Бойко Я. Мобільний телефон як складник цифрової технології навчання іноземної мови. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. № 1 (2020). с. 20-29. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2020.208142>
19. Huang, C., Sun P. Using mobile technologies to support mobile multimedia English listening exercises in daily life. The International Conference on Computer and Network

- Technologies in Education (CNTE 2010). 2010. URL : <http://cnte2010.cs.nhcue.edu.tw/> (дата звернення: 13.02.2021).
20. Кузнецова Н. Ю. Створення віртуального середовища для вивчення іноземної мови (Технології Веб 2.0). *Англійська мова та література*. 2012. № 19–21, с. 8–10.
 21. Сігалю О. О. Ресурси Інтернету для вивчення англійської мови. *Англійська мова та література*. 2012. № 1, с. 15–18.
 22. Сысоев П. В., Евстигнеев М. Н. Методика обучения английскому языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий. М.: Глосса-Пресс, Ростов-на-Дону: Феникс, 2010. 182 с.
 23. Петрук, Л. Ефективність використання медіазасобів для вивчення іноземних мов у початковій школі: від усвідомлення до готовності. *Освітологічний дискурс*. Жов. 2019. с. 185–196. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2019.3-4.185196>.
 24. Потапова Р. К. Новые информационные технологии и лингвистика: учеб. пособие; Московский гос. лингвистический ун-т. изд. 6-е. М.: ЛЕНАНД, 2016. 364 с., с. 54.
 25. Титова С. В. Цифровые технологии в языковом обучении: теория и практика. М.: Эдитус, 2017. 248 с., с. 17
 26. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu URL: http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC107466/pdf_digcomedu_a4_final.pdf (дата звернення: 24.01.2021).
 27. Цифрова компетентність вчителя DigCompEdu. <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>, URL: <http://dystosvita.blogspot.com/2018/04/digcompedu.html> (дата звернення: 24.01.2021).
 28. Rotberg S. Welche digitalen kompetenzen brauchen lehrkräfte heute? URL: <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/kul/mag/21609464.html> (дата звернення: 22.01.2021).
 29. Solomakha, A. & Kosharna, N. Підготовка майбутніх педагогів до застосування цифрових технологій у процесі раннього навчання іноземних мов. *Освітологічний дискурс*, (3), с. 125–140. URL: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.3.8>

PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR DIGITALIZATION IN EARLY LEARNING OF FOREIGN LANGUAGES

Anzhelika Solomakha

PhD of Philology, Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Teaching Methods
Pedagogical Institute
Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine
a.solomakha@kubg.edu.ua
ORCID: 0000-0002-3561-8244

Abstract. The education system must respond to changes in society, its demands and needs of students at all levels, so the mission of modern pedagogical institutions of higher education is to train teachers ready and able to accept such challenges. The article presents the experience of the Department of Foreign Languages at the Pedagogical Institute of Borys Grinchenko Kyiv University in training students majoring in 012 "Preschool Education" and 013 "Primary Education" and methods of teaching them to implement digital tools in the process of forming foreign language communicative competence of 3-10 year-old children at preschool institutions and the New Ukrainian School. It should be noted that this work took place within the research on the scientific topic: "Strategy of foreign language teacher training in the context of European integration." The basis of the study is the understanding of the specifics of language as a means of communication, and therefore the emergence of new digital ways and tools of communication, their widespread penetration into various spheres of life naturally requires their use for educational purposes. In addition, the normative documents of the Ministry of Education and Science of Ukraine recognize information and digital competence as a component of professional competence of a teacher of any subject, which also requires modernization of components of teacher training in early foreign language learning. In the process of research we relied on the levels of digital competence of teachers

defined in DigCompEdu and aimed to prepare future teachers of early foreign language teaching for the practical application of digital tools and instruments taking into account Generation Theory, Alpha children, current foreign language programs in modern conditions of educational institutions in Ukraine. In the process of research in the curriculum of disciplines "Modern technologies of teaching preschool children a foreign language" (specialty "Preschool education") and "Modern technologies of foreign language teaching in primary school" (specialty "Primary education") content modules "Organizational and pedagogical conditions of application of modern technologies of teaching foreign languages (FL) to preschool (PS) children / FL in PS", "Digital technologies of teaching FL to preschool children / FL in PS", "Media-based learning in early foreign language learning in PS / in primary school", "Technologies of blended learning of foreign languages in primary school" are introduced, within which theoretical, practical and methodical work takes place, the purpose of which is the formation of digital competence of future teachers.

Keywords: the digitalization; teacher of early foreign language learning; professional competence; early learning of foreign languages; digital tools and instruments; digital competence.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Conceptual principles of secondary education reform New Ukrainian School: Ministry of Education and Science of Ukraine dated 27.10.2016 January 04, 2021. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.htm>
2. Digital competences framework for citizens of Ukraine (DigCompUAforCitizens) January 04, 2021. <https://www.ist.knu.ua/wpcontent/uploads/2020/07/DigComp-Framework-UA-for-Citizens.pdf> (in Ukrainian)
3. Register of professional standards (2021). January 04, 2021. <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv> (in Ukrainian)
4. Kosharna, N., Zhuravlova, L., Nieliepova, A., Sidorova, I. & Lopatynska, N. (2020). Professional training of primary school teachers (experience of Great Britain, Sweden). *ALRJournal*.4(9): 159-173. DOI: 10.14744/alrj.2020.82712.
5. Kosharna, N. (2020) Innovative methods in language disciplines during specialized training.. *International Journal of Higher Educatio* (9), 230-242.
6. Golovatenko, T. (2019). Regulatory and legal support for the professional training of primary school teachers in the Benelux countries and Ukraine Λόρος Collection De Papiers Scientifiques, 77-83. ISSN 978-617-7171-89-7. (in Ukrainian)
7. Loboda, O. V. (2017). Romania's experience in preparing teachers for early English language teaching of preschool and primary school children *Pedagogical process: theory and practice*, (4 (59)), 126-131. ISSN 2078-1687. (in Ukrainian)
8. Solomakha, A. V. & Loboda, O.V. (2020) Current trends in foreign language training of future teachers of primary education in Hungary «Innovacijna pedaghoghika», 2 (24), 119-125. (in Ukrainian)
9. Solomakha, A. (2020). Application Of Digital Technologies For Formation Of Foreign Language Grammar Competence In The Process Of Early Learning Foreign Languages (In The Example Of The German Language. *Open educational e-environment of modern University*, No8. ISSN: 2414-0325. 121-135. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2020.8.11> (in Ukrainian)
10. Shylyna, N. (2020). Generation «Z» And «Alpha»: Psychological Characteristics Of Training And Education. *Znanstvena misel journal №40/2020*, 36-40, ISSN 3124-1123.
11. Kulakova, A.B. Generation Z: theoretical aspect (2021). February 25, 2021. <https://cyberleninka.ru/article/n/pokolenie-z-teoreticheskiy-aspekt/viewer> (in Russian)
12. Varga, A. (2016). The child does not read: "They will not read, and it is pointless to force them." March 03, 2021 <https://osvitanova.com.ua/posts/3342> (in Russian)

13. Ermolenko, A. B. (2014). Development of the national sanctuary space in the context of nadban Theory of generation. Bulletin of the National Defense University. 2014. No. 3, 82-87. (in Ukrainian)
14. Soyчук, R. (2016). Information and communication technologies in the educational process and the modern younger generation: a look at the problem. Innovation in education. 2016. Vip. 4, p. 220-230. January 21, 2021. http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2016_4_27. (in Ukrainian)
15. Opanasenko, Y. (2016). Generation Z: new challenges for education. New literacy in the digital age: Proceedings of the regional scientific-practical Internet conference. Cherkasy: CHOIPOP, 2016, 51-54.(in Ukrainian)
16. Solomatina, A. (2011). Developing students' speaking and listening skills through learning podcasts. Bulletin of Tomsk State University. Series: Language and culture. 2011. №2 (14), 130-134. (in Ukrainian)
17. Plugatareva, O. (2011). Use of Internet content during the study of English (methodological aspect). English language and literature. 2011. № 10, 8–12. (in Ukrainian)
18. Boyko, J. (2020) Mobile Phone As A Component Of Digital Foreign Language Learning Technology. Collection of scientific works of Uman State Pedagogical University. № 1 (2020). 20-29. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2020.208142> (in Ukrainian)
19. Huang, C. & Sun, P. (2010). Using mobile technologies to support mobile multimedia English listening exercises in daily life. The International Conference on Computer and Network Technologies in Education (CNTE 2010). February 13, 2021 <http://cnte2010.cs.nhcue.edu.tw/>
20. Kuznetsova, N. Yu. (2012). Creating a virtual environment for learning a foreign language (Web 2.0 Technology). English language and literature. 2012. № 19–21, 8–10.
21. Sitalo, O. (2012). Internet resources for learning English. English language and literature. 2012. № 1, 15–18. (in Ukrainian)
22. Sysoev, P.V. & Evstigneev, M.N. (2010). Methods of teaching English using new information and communication Internet technologies. Moscow: Glossa-Press, Rostov-on-Don: Phoenix, 2010.182 p. (in Russian)
23. Petryk, L. (2019). Efficiency Of Using Media For Studying Foreign Languages In Primary School: From Awareness To Readiness. Educational discourse. Oct. 2019, 185–196. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2019.3-4.185196>.
24. Potapova, R. (2016). New information technologies and linguistics: textbook. allowance; Moscow state linguistic un-t. ed. 6th. M.: LENAND, 2016. 364 p., 54. (in Russian)
25. Titova, S.V. (2017). Digital technologies in language teaching: theory and practice. M.: Editus, 2017. 248 p., 17. (in Ukrainian)
26. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu (2021). January 24, 2021. http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC107466/pdf_digcomedu_a4_final.pdf
27. Digital competence of the teacher DigCompEdu (2021). January 21, 2021. <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>, <http://dystosvita.blogspot.com/2018/04/digcompedu.html> (in Ukrainian)
28. Rotberg, S (2021). What Digital Competences Do Teachers Need Today? January 22, 2021. <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/kul/mag/21609464.html> (in German).
29. Solomakha, A. & Kosharna, N. (2020). Preparation Of Future Teachers For The Application Of Digital Technologies In The Process Of Early Learning Of Foreign Languages. Educational discourse, (3), 125–140. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.3.8>